

Motion till riksdagen 2023/24:862

av **Lars Mejern Larsson (S)**

Tryggare livränta

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av livräntan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Livränta beviljas den som farit illa i arbetet på ett sådant sätt att det minskar personens arbetsförmåga och därmed också inkomst. Detta är ett viktigt skyddsnät för svenska arbetare. På drygt tio år har dock antalet personer som beviljas livränta blivit sex gånger färre – en nedgång som enligt Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) sammanföll med den förändring av sjukförsäkringen som den förra moderatledda regeringen genomförde år 2008.

Enligt Försäkringskassans siffror beviljades drygt 6 000 personer livränta 2007, medan samma siffra för 2020 var endast drygt 994 personer. Kurvan vände skarpt nedåt efter den borgerliga regeringens försämringar av sjukförsäkringen 2008. Antalet personer som fick livränta halverades och har sedan fortsatt att sjunka. Detta kan man även se i den statliga kostnaden för arbetsskadeförsäkringen, från 11 miljarder kr år 1993 till 2,5 miljarder 2019. Dessa ”besparingar” innebär att samhället glider undan från stöd och ansvar och övervältrar kostnader på utsatta enskilda.

Enligt LO har huvudregeln numera blivit att en arbetsskadad arbetstagare inte får någon ersättning från försäkringen. De huvudsakliga skälen till detta är den så kallade bevisregelns utformning samt det så kallade varaktighetskravet.

Livräntan ska ersätta människor som skadats så svårt av jobbet att deras inkomster minskat. Tanken är att man inte ska stå för den risken själv. Därför är denna utveckling av antalet beviljade livränta oacceptabel. Den som skadas svårt i jobbet bör rimligen ersättas för de framtida inkomstbortfall som skadan orsakar.

Statistik från Försäkringskassan visar på stora skillnader mellan utbetalning av arbetsskadelivränta till kvinnor respektive män. År 2022 betalades livränta ut till 30 procent kvinnor och 61 procent män. Försäkringskassans bedömningar skiljer sig

regionalt när det gäller beviljande av livränta där statistiken visar att kön och hemort är avgörande. Det är främst arbetsskador inom manliga traditionella yrken som beviljas livränta till skillnad från kvinnodominerade yrken. Och det saknas aktuell forskning om belastningsskador i kvinnliga branscher. Försäkringskassans bedömningar är inte neutrala utan det är avgörande vilken del av landet som man bor i. Mot bakgrund av ovanstående bör en bred översyn av Försäkringskassans hantering av livränteärenden genomföras.

En utredare har nyligen i betänkandet *En ändamålsenlig arbetsskadeförsäkring – för bättre ekonomisk trygghet, kunskap och rättssäkerhet* (SOU 2023:53) lagt förslag som bland annat syftar till att betydligt fler ska fångas upp och få en prövning av om skadan är en arbetsskada, betydligt fler ska få ersättning och en mer korrekt beräknad sådan, att försäkringen ska bli könsneutral, besluten blir mer rättssäkra, likformiga och transparenta samt att livräntan ska följa inkomstutvecklingen. Utredningens förslag är ett viktigt steg för att kunna återupprätta arbetsskadeförsäkringen till det som den är tänkt att fungera och som den till stora delar fungerade som fram till försämringarna i sjukförsäkrings-systemet drevs igenom av alliansregeringen. Förslagen i utredningen bör därför beredas skyndsamt och regeringen bör återkomma med en proposition till riksdagen.

Lars Mejern Larsson (S)